

ТРЭНДЫ ДАВОСА

Якія глабальныя тэндэнцыі агучаны на Сусветным эканамічным форуме?

У занесеным снегам альпійскім мястэчку Давос сусветная палітычная і бізнес-эліта на мінулым тыдні абмяркоувала найважнейшыя пытанні развіцця эканомікі і шукала шляхі да лепшай будучыні. Тут прайшоў чарговы, 48-ы па ліку, Сусветны эканамічны форум (СЭФ). Галоўны яго пасыл — стварэнне новага «сацыяльнага кантракта». Заклік да гэтага прагучаў ад самога заснавальніка СЭФ, нямецкага эканаміста Клауса Шваба, паведамліў *forbes.ru*. На думку эксперта, свет перажыў фінансавы крызіс, але ўступіў у сацыяльны, і многім краінам неабходна дапамога, каб навучыцца жыць у новых рэаліях. Адным з ключавых выклікаў нашага часу навуковец лічыць павелічэнне разрыву паміж багатымі і беднымі дзяржавамі. Якія яшчэ глабальныя тэндэнцыі, здольныя паўплываць на наша жыццё ўжо ў найбліжэйшыя гады, згадваліся ў Давосе?

Галоўная сыравіна — інфармацыя

Кіраўнік Міжнароднага валютнага фонду Крысцін Лагард выказала аптымізм у адносінах да глабальнай эканамічнай сітуацыі. Паводле яе слоў, свет перажывае «светлы момант», а эканоміка будзе развівацца на поўнай магутнасці, прынамсі, у наступныя два гады. МВФ нават палепшыў прагнозы па росце глабальнага ВУП да 3,9 працэнта ў 2018-м і 2019-м. Такія змены магчымыя за кошт падатковай рэформы ў ЗША, а таксама актывізацыі міжнароднага гандлю і інвестыцый. Самай хуткарослай эканомікай свету застаецца Індыя з прагнознай дынамікай у 7,4 працэнта.

Крыху менш аптымістычных поглядаў прытрымліваецца прэзідэнт Сусветнага банка Джым Ён Кім. Паводле афіцыйнай справаздачы СБ, сёлета рост валавога ўнутранага прадукту ў краінах з развітой эканомікай крыху знізіцца — да 2,2 працэнта, паколькі цэнтрабанкі паступова будуць «расчышчаць» посткрызісны эффект, у сваю чаргу, рост інвестыцый стабілізуецца. «Плюс» у краінах, якія развіваюцца, і на новых рынках у 2018 годзе ўзмацніцца да 4,5 працэнта. Гэта абумоўлена актывізацыяй дзейнасці экспарцёраў сыравінных тавараў на фоне павышэння цэн.

Еўрапейскія лідары, якія прысутнічалі на форуме, удзялілі вялікую ўвагу лічбавай эканоміцы, паабяцаўшы накіраваць максімум намаганняў на яе развіццё. Канцлер ФРГ Ангела Меркель адзначыла, што інфармацыя становіцца галоўнай сыравінай XXI стагоддзя і стварае сур'ёзныя выклікі для сусветнай супольнасці — ад эканамічнай інклюзіўнасці да пытанняў асабістай прасторы. «Еўрасаюз будзе рухацца ў бок «адзінага інфармацыйнага рынку», — канстатавала нямецкі лідар. Прэзідэнт Францыі Эмануэль Макрон, у сваю чаргу, заявіў, што мае намер зрабіць інавацыі цэнтральнай часткай французскай эканомікі — на працягу пяці гадоў краіна будзе штогод інвеставаць \$15 млрд у адукацыю і \$10 млрд — у навуковыя даследаванні.

Прэм'ер-міністр Вялікабрытаніі Тэрэза Мэй падтрымала еўрапейскіх калег. Яна згадала гісторыю пра тое, як работ выратаваў двух хлопчыкаў у моры, скінуўшы ім надзіманы матрац, і адзначыла, што дзякуючы тэхналогіям можна, напрыклад, на трэць знізіць колькасць захворванняў на рак малочнай залозы. Па словах Мэй, Вялікабрытанія ўжо распрацоўвае лічбавую хартыю, у аснове якой ляжыць набор пэўных прынцыпаў. Пры гэтым тэхналагічнае развіццё нясе ў сабе не толькі перавагі і магчымасці, але і пагрозы, якія, па словах Мэй, павінны быць падзеленыя разам з тэхналагічнымі кампаніямі і інвестарамі.

Тры рызыкі і тры пагрозы

Сёлета Еўропа нарэшце можа завяршыць стварэнне больш гнуткага валютнага саюза. Але не варта губляць пільнасці. Генеральны сакратар Арганізацыі эканамічнага супрацоўніцтва і развіцця Анхель Гурья заўважыў з гэтай нагоды: «Наш галоўны вораг — самазадаваленасць. Усе кажуць пра аднаўленне эканомікі, хтосьці — нават пра бум. Але мы зараз толькі пачынаем апраўляцца пасля дзесяцігадовага крызісу. Мы рухаемся не з крысёрскай хуткасцю, як гэта было да крызісу. Тады рост эканомікі складаў чатыры працэнта. Мы выдаткавалі мільёны і мільёны на тое, каб выйсці з сітуацыі, якая склалася. І цяпер нам трэба вярнуць гэтыя грошы. Трэба шмат працаваць».

На думку прэм'ер-міністра Індыі Нарэндры Модзі, змяненне клімату, тэрарызм і страх перад глабалізацыяй — тры галоўныя рызыкі на шляху развіцця цывілізацыі. Некаторыя краіны занадта сфакусаваны на сваім парадку дня, у той час як існуе шэраг эканамічных і сацыяльных пытанняў, якія патрабуюць сумеснага вырашэння. «Тэрарызм небяспечны, але яшчэ больш небяспечнае штучнае адрозненне, створанае паміж «добрамымі» і «дрэннымі» тэрарыстамі», — заявіў Модзі.

Галоўны канкурэнт Індыі ў Ціхаакіянскім рэгіёне, Кітай, на працягу найбліжэйшых трох гадоў мае намер засяродзіцца на барацьбе з трыма пагрозамі: фінансавымі рызыкамі, беднасцю і забруджваннем навакольнага асяроддзя. Эканамічны саветнік Лю Хэ, які ўзначаліў кітайскую дэлегацыю ў гэтым годзе, заявіў, што КНР працягне павышаць прывабнасць фінансавага рынку краіны для замежнікаў у рамках праграмы «Адзін пояс, адзін шлях». Праект, які ахоплівае звыш 60 краін на ўсіх населеных кантынентах свету, з інвестыцыйным партфелем амаль у трыльён долараў інакш як глабальным не назавеш.

Прэм'ер-міністр Нарвегіі Эрна Солберг падкрэсліла, што сусветнай супольнасці варта засяродзіцца на пытаннях карупцыі і неза-

конных грашовых патокаў: «Неабходна змагацца з «падатковымі гаванямі», якія перашкаджаюць размеркаванню рэсурсаў і прыбыткаў». Гэта насамрэч застаецца глабальнай праблемай — паводле апошняга даклада Рымскага клуба, у афшорах схавана да 30 трыльёнаў долараў.

Чаканні і расчараванні

Пры ўсім натхненні грамадства лічбавай адукацыяй удзельнікі СЭФ адзначылі пэўнае расчараванне ў тэхналогіях, якія яшчэ нядаўна абяцалі ўсім «чудоўны новы свет» і ўзбагачэнне. Завышаныя чаканні ад развіцця тэхналогій, якія могуць прывесці да расчаравання, пытанне працаўладкавання ў будучыні, звязанае з аўтаматызацыяй працоўных месцаў, а таксама крызіс сістэмы адукацыі і аховы здароўя — праблемныя пункты, якія былі вызначаны Сусветным банкам. Даследаванне, праведзенае гэтай арганізацыяй, паказала, што, калі людзі падключаюцца да інтэрнэту і сацыяльных сетак, — яны бачаць, як растуць даходы іншых, і пачынаюць чакаць павышэння ўласнага заробку. «З аднаго боку, гэта матывуе, але, з другога боку, чаканні не заўсёды спраўджаюцца і ў такім выпадку прыводзяць да расчаравання. Тады ёсць рызыка ўзнікнення канфліктаў, экстрэмізму і міграцыі», — пракаментавалі вынікі даследавання Ён Кім.

павінна быць гарантавана, — гэта права мяняць правайдара, права перакладаць свае даныя з аднаго сервера на іншы, мець пэўны ўзровень кантролю. Але забяспечыць поўнае права ўласнасці на даныя вельмі складана», — сказаў Мітал. У сваю чаргу гендырэктар IBM Вірджынія Рамеці заўважыла, што валодаць данымі як рэсурсам недастаткова. Як і ў выпадку з любым прыродным рэсурсам, для эфектыўнага выкарыстання вялікіх даных патрэбныя веды і навыкі. Раней у Давосе гендырэктар IBM заклікала распрацаваць каштоўнасці для свету машын і людзей.

Жарсці па блокчэйне

Летась у Злучаных Штатах 750 амерыканцаў заплацілі падаткі ў біткойнах. На форуме адзін з галоўных экспертаў свету па крыптавалюце, аўтар бестселера «Рэвалюцыя блокчэйна» Дон Тапскот, прадставіў карту свету з 14 краінамі — лідарамі па ўкараненні тэхналогіі блокчэйн. У гэты пералік увайшлі ЗША, Канада, Бразілія, Аўстралія, Ізраіль, ААЭ, Грузія, Эстонія, Вялікабрытанія, Украіна, Францыя, Германія, Швецыя і Кітай.

Пытанне майнінгу крыптавалюты цесна звязана з праблемай кліматычнага ўрэгулявання, якая ўжо не першы год выклікае вялікую заклапочанасць сусветнай эліты ў Давосе. Па даных навукоўцаў, расход электраэнергіі для майнінгу біткойну і іншых крыптавалют за апошні год патройўся і дасягнуў 37 гігаватгадзін у дзень. Для выпрацоўкі такой колькасці энергіі спатрэбіцца каля 30 ядзерных рэактараў магутнасцю 1,2 гігавата. Такім чынам, майнінгавая дзейнасць моцна награвяе планету і можа вельмі негатыўна адбіцца на прыродных умовах. «Калі ўсё працягнецца ў тым жа духу, то ў 2018 годзе гэтая сістэма будзе спажываць столькі ж электрычнасці, колькі ўся Аргенціна. Гэтая сітуацыя выклікае занепакоенасць», — заявіла кіраўнік Міжнароднага валютнага фонду Крысцін Лагард.

Сваю пазіцыю ў дачыненні да крыптавалют агучылі і прадстаўнікі КНР. «Лічбавыя грошы не з'яўляюцца канверсоўнай валютай. Іх рэальная каштоўнасць для эканомікі яшчэ павінна быць даказана. У гэтым сэнсе мы не хочам, каб крыптавалюты сталі занадта значнымі і шырока таргаваліся ў Кітаі», — пракаментавалі сітуацыю адзін з ключавых фінансавых стратэгаў, намеснік старшыні Камісіі па рэгуляванні каштоўных папер КНР Фанг Ксінхай.

«Зялёная» эра

Апошнія тэндэнцыі на энергетычных рынках паказваюць, што свет усё хутчэй пераходзіць ад традыцыйнай энергетыкі да альтэрнатыўнай — «зялёнай» энергіі. Так, сонечная энергія становіцца самым таным рэсурсам для многіх краін свету і спаборнічае з традыцыйнай энергетыкай. Краіны змяняюць напрамак свайго палітыкі ў бок аднаўляльнай, чыстай энергетыкі. Прагназуецца,

што да 2040 года свету будзе неабходна на 30 % больш энергіі, чым у 2018-м, аднак гэта не будзе рэзкім скачком у спажыванні, а хутчэй паступовым нарастаннем патрэб. Пры гэтым неабходныя ўсе крыніцы энергіі. Назіраецца ажыўленая тэндэнцыя, калі спажывуцы становяцца яе вытворцамі, самастойна выкарыстоўваючы альтэрнатыўныя крыніцы энергіі. Такім чынам яны становяцца незалежнымі, самастойна кантралююць колькасць спажыванай энергіі. Таму краіны, якія экспартуюць нафту і газ, будуць паступова губляць сваіх спажываўцаў і, адпаведна, прыбытак.

Карпарацыйны топ на «зялёную» энергію штурхае наперад працэс трансфармацыі ў свеце энергетыкі. Эра выкапняў, цэнтралізаваных крыніц энергіі не скончылася, але свет рухаецца ў гэтым кірунку. Пра гэта на Сусветным эканамічным форуме сказала выканаўчы дырэктар ініцыятывы ААН «Надзейная энергія для ўсіх» Рэйчэл Кот. «Пераходны перыяд дакладна ў разгары. Бізнес розных кірункаў — ад цяжкай прамысловасці да харчовай — зацікаўлены і імкнецца купляць больш «зялёнай» энергіі», — сказала яна. На думку эксперта, пераломным для «зялёнай» энергетыкі стане 2027 год.

Жорсткая перазагрузка

Паводле даных штогадовага апытання міжнароднага аб'яднання арганізацый па барацьбе з беднасцю Oxfam, агучанага напярэдадні форуму ў Давосе, з 2010 года сукупны капітал мільярдэраў павялічыўся на 13 %. Іх даходы ў сярэднім раслі ў шэсць разоў хутчэй, чым даходы радавых работнікаў. «Бум мільярдэраў сведчыць не аб квітнеючай эканоміцы, а аб краху эканамічнага парадку», — заявіла выканаўчы дырэктар Oxfam Віні Б'яніма. Яна падкрэсліла, што ўплыві буйнога бізнесу настолькі ўзрос, што ён стаў уздзейнічаць на прыняцце многіх дзяржаўных рашэнняў. Генеральны дырэктар Oxfam Марк Голдрынг растлумачыў, што даследаванне заснавана на правераных і неабвержных доказах, і падкрэсліў, што «па меры набліжэння да высноў вы ўяўляеце, што няроўнасць у свеце дасягнула непрымальнага ўзроўню».

Няроўнасць няўхільна вядзе да росту напружанасці. Гендырэктар расійскага Цэнтра палітычнай інфармацыі Аляксей Мухін заявіў, што з-за нявырашаных пасля крызісаў праблем сусветная эканоміка можа стаць «эканамікай вайны», паведамліла РІА Навіны. Так эксперт пракаментавалі вынікі форуму ў Давосе. На яго думку, напярэдадні крызісаў 1998-га і 2008 года перад глабальнай эканомікай стаялі праблемы і выклікі, якія ў выніку аказаліся «невываршальнымі і нявырашанымі». Мухін заявіў, што вядучыя дзяржавы не прапанавалі вырашэння праблем, таму «перазагрузіць сістэму» можа вайна, але не «прамая, гарачая вайна», а «эканоміка вайны».

Захар БУРАК.